

La tradició de negar la tradició

ELS ABSURDS I INSUBSTANCIALS DEBATS INSTITUCIONALS SOBRE ELS SÍMBOLS NADALENCES JA FORMEN PART DEL PAISATGE. EL FET QUE S'HAGI INSTAURAT UNA TRADICIÓ BASADA A NEGAR LA TRADICIÓ ÉS GROTESC.

Estic convençut que fa quatre o cinc mil anys, posem per cas, un senyor cobert de pells i armat amb una llança rudimentària li va dir a un altre que, pelat de fred, s'escalfava a la vora d'una foguera, dins d'una cova: "Noi, les celebracions del solstici d'hivern ja no són el que eren; fixa't en aquells marrecs: només pensen a endrapar mamut i beure ordi fermentat!". I l'altre potser li va respondre: "Tens raó, no sé on anirem a parar!". Jo vaig ser un nen als anys 70 del segle passat, i aquesta mateixa conversa la vaig escoltar cada Nadal, invariablement. Suposo que els meus pares, els meus avis i els meus besavis van arribar a una conclusió similar, és a dir, que el Nadal ja no és el que era (podien afegir, facultativament, la coneguda sentència segons la qual "abans els tomàquets eren més gustosos"). Tot això em fa pensar, en conseqüència, que hi ha poques coses més iguals a si mateixes que el Nadal, que ja se celebrava abans de l'existència del mateix Nadal, en forma de festes del solstici d'hivern. Aquest fet als successius ajuntaments *progres* de Barcelona els fascina. Ho troben modernet i antropològicament sofisticat, això del solstici d'hivern. Cantar nadales o menjar torrons és cosa de carcamals conservadors i consumistes.

El passat dia 27 de novembre, divendres, es van encendre els llums de Nadal a la ciutat de Barcelona. Les que tinc més a prop –visc exactament entre Gràcia i Sant Gervasi– han quedat prou bé, malgrat que tota aquesta parafernàlia nadalenca té sempre un puntet inevitablement *kitsch*. Uns diuen que aquestes coloraines lluminoses "animen el comerç", i uns altres que "fomenten el consumisme". És evident que estan expressant exactament la mateixa idea, però amb un matis semàntic que representa tot un abisme ideològic. Uns dies

FERRAN
SÁEZ MATEU

abans, per descomptat, el consistori barceloní, seguint una ja antiquíssima tradició municipal, va voler ser més original que ningú, cosa que ja comença a ser difícil després dels arbres de Nadal a pedals. Enguany no hi ha pista de gel a la plaça de Catalunya. Raons? Es veu que aquesta instal·lació era la responsable del canvi climàtic, la sequera i la deforestació a nivell mundial. Es tracta de marcar territori ideològic, com els gossos quan fan pipí als fanals, però amb una altra gestualitat. Es tracta, al capdavant, de recordar qui mana. Es fa així des de que el món és món.

Mentrestant, els debats predigerits de cada any s'han repetit: que si s'havia o no s'havia de posar el Naixement, que si els solstici d'hivern, que si el consumis-

me, que si el *sursum corda*. Que previsible i avorrit és tot plegat! Sigui com sigui, aquestes rucades ja formen part de la tradició prenatalenca i cal protegir-les. La més interessant, però, consisteix a negar –any rere any, monòtonament– la mateixa idea de tradició, incorporant elements absurds pel simple plaer de ser arbitrari i fer una gracieta. Aquesta inèrcia va arribar a extrems més o menys demencials en temps de Clos i Hereu, quan tot valia i la sobrerrepresentació crònica d'IC-V a les institucions i als mitjans de comunicació havia arribat a extrems inversemblants. Com trobem a faltar les ocurrències antropològic-antisistèmiques de la gran Imma Mayol! Formaven part de la tradició nadalenca, com la sopa de galets.

Ens agrada creure que el Nadal degenera perquè això ens permet reivindicar la nostra memòria íntima que, com les targetes de crèdit, és personal i intransferible. Admetre que, si fa no fa, tot flueix monòtonament i retorna com un mecanisme simple, plàcid i previsible ens neguiteja. Si fa no fa des de la dècada del 1960, l'Europa sobrealimentada té una relació anòmala i puntualment històrica amb la seva pròpia tradició cultural. Quan viatgem a una ciutat no acostumem a visitar per plaer les seves benzineres, o les seves ciutats-dormitori, o els vàters públics, sinó les grans catedrals. Malgrat això, continuem encaparrats a negar la tradició cristiana de la qual provenim. En aquesta negació hi conflueixen molt equilibradament una actitud contestatària *demodée*, la iconoclàstia estructural pròpia de les societats decadents i una orgullosa ignorància. Doncs, res: esperem que l'any vinent, en aquestes mateixes dates de començaments de desembre, tot sigui igual.

Escriptor i professor a la URL